

Hallituksen esitys HE 91/2026 laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta

Perustuslakivaliokunta 2.6.2026

Lainsäädäntöneuvos Leila Suvantola
Erityisasiantuntija Suvi Borgström

Keskeinen sisältö

- Keskeiset ehdotukset
 - EU:n ennallistamisasetuksen täytäntöönpanoa kansallisen ennallistamissuunnitelman valmistelun ja hyväksymisen osalta. Itse suunnitelmaa laaditaan parhaillaan, eikä tällä esityksellä ole vaikutusta sen sisältöön sinänsä.
 - luonnonsuojelulain (9/2023) 11 luvun mukaan tuotettavien luonnonarvojen käyttämisen laajentamista *luontotekoihin* eli säännösten laajentamista ekologisesta kompensatiosta muihin käyttötarkoituksiin ja ennen kaikkea yritysten luontovastuullisuuden osoittamiseen.
 - Lisäksi kolme erillistä, teknistä tarkennusta. Tuodaan eduskuntaan samassa yhteydessä, jotta minimoidaan samaa lakia koskevien hallituksen esitysten ja valtiokuntakäsittelyiden määrä.

Uusi 13 a §: Ennallistamissuunitelmaa koskeva säännös

- Kansallisen ennallistamissuunnitelman valmisteluvastuu on ympäristöministeriöllä, mutta kukin ministeriö valmistelee omaa toimialaansa koskevan osuuden yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa. Esimerkiksi turvesoiden ennallistamista, virtavesien esteiden poistamista ja metsäluonnon sekä maatalousympäristöjen luonnontilan parantamista valmistellaan MMM:n johdolla.
- Ennallistamissuunnitelman täytäntöönpanon ohjaus ja seuranta kuuluvat kullekin ministeriölle omalla toimialallaan.
- Valtioneuvosto päättää kansallisen ennallistamissuunnitelman luonnoksen toimittamisesta Euroopan komissiolle. Määräaika on tämän vuoden elokuun loppuun mennessä.
- Valtioneuvosto päättää lopullisen kansallisen ennallistamissuunnitelman hyväksymisestä, kun Suomi on saanut luonnoksesta komission huomiot ja tehnyt suunnitelmaan tarvittavat täydennykset. Määräaika on elokuun lopussa vuonna 2027.
- Lopullisesta kansallisesta ennallistamissuunnitelmasta muutoksenhakuoikeus myös valtakunnallisilla maanomistajilla ja luonnon- tai ympäristönsuojelua edistävillä yhteisöillä kuten MTK, SLC, Suomen Luonnonsuojeluliitto ja Natur och Miljö.

Kansallinen ennallistamissuunnitelma

- Euroopan komission 19.5.2025 antaman täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2025/912 mukainen sähköinen lomake https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202500912.
- Suunnitelmassa esitettävät toimenpiteet ilmaistaan sanallisesti.
- Alueellisella tasolla komission lomakkeessa edellytetään ilmoitettavan sen kohdassa 6.2.2 (Luontotyyppien tilan parantaminen vuoteen 2030 mennessä (4 artiklan 1 kohdan a alakohta) viitteelliset kartat joko 10 x 10 kilometrin tai 1 x 1 kilometrin ruudukkoina taikka erillisinä monikulmioina alueista, joihin mahdollisesti sovelletaan ennallistamistoimenpiteitä (15 artiklan 3 kohdan a alakohta).
- Vuoteen 2030 asti ennallistamistoimet on asetuksen mukaan ensisijaisesti toteutettava Natura 2000 -verkoston alueilla, joista valtioneuvosto on aiemmin päättänyt erillisissä päätöksissään vuosina 1998-2018.

- Ennallistamissuunnitelmalla ei ole oikeusvaikutuksia yksittäisiin maanomistajiin
- Sillä ei ole luonnonsuojelulain 16 §:ssä (luonnonsuojeluohjelman toimenpiderajoitus), 5 luvussa (Natura 2000 –verkoston heikentämiskielto) tai 114 §:ssä (valtion lunastusoikeus) tarkoitettuja oikeusvaikutuksia.
- Ennallistamissuunnitelmassa ei varata alueita luonnonsuojelutarkoituksiin, toisin kuin luonnonsuojelulain 15 §:n nojalla hyväksyttävässä luonnonsuojeluohjelmassa
- Ennallistamissuunnitelmassa on ilmoitettava toimenpiteet, joilla jäsenvaltio pyrkii estämään asetuksen 4 artiklan 11 ja 12 kohdassa sekä 5 artiklan 9 ja 10 kohdassa tarkoitetut merkittävän heikentymisen. Toimenpiteistä on kuitenkin otettava tai pyrittävä ottamaan kansallisesti käyttöön, joten kyse on suunnitelluista lainsäädäntö- tai muista toimenpiteistä, joista eduskunta päättää

Lakihankkeen ohella menossa ennallistamissuunnitelman laatiminen

- HE koskee ainoastaan ministeriöiden toimivaltaa valmistella ennallistamissuunnitelma ja valtioneuvoston toimivaltaa hyväksyä se sekä muutoksenhakuoikeutta
- Säännös vastaa jo meneillään olevaa valmistelua
- Luonnos kansalliseksi ennallistamissuunnitelmaksi etenee alkukesästä lausunnolle
- Lainsäädännön arviointineuvosto kritisoi HEtä, koska siinä ei ollut kerrottu mm. ennallistamistoimien kohdentumista ja kustannuksia sekä vaikutuksia. Nämä arvioidaan kansallisessa ennallistamissuunnitelmassa
- Valmistelun esittely ympäristövaliokunnassa 5.5.2026
- Luonnoksen esittely 11.6.2026 (mahdollinen lausunnolle lähtö) ympäristövaliokunta ja maa- ja metsätalousvaliokunta

Luonnonsuojelulain 11 luku: luonnonarvojen tuottaminen, ekologinen kompensaatio *ja uutena: luontoteko*

- Terminologiset tarkennukset pykäliin ja rekisterikirjausten yhdistäminen samaan pykälään, vain teknistä tarkennusta
- Uusi 104 a § Luontoteko
 - Maanomistajan 103 §:n mukaisesti luonnonarvoja lisäävillä toimenpiteillä tuotettavia luonnonarvoja voidaan käyttää luontotekona vapaaehtoiseen luontovastuullisuuden osoittamiseen.
 - Luonnonarvojen oikeudenhaltijalla oikeus hakea Lupa- ja valvontavirastolta päätös luontoteon hyväksymisestä. Hyväksymispäätöksellä turvataan tuotettavien luonnonarvojen pysyvyys ja rekisterimerkinnällä julkinen luotettavuus (ei voi käyttää kahdesti).
 - Viherpesuriskien ja 'väärin' väitteiden välttämiseksi säädetään suurten yritysten haitan lieventämisvelvoitteesta:
 - Saadakseen rekisteriin kirjauksen luontoteosta **kestävyysraportointivelvollisen toimijan** on voitava osoittaa, että yritys noudattaa lieventämishierarkiaa eli toiminnassaan välttää ja minimoi sekä mahdollisuuksien mukaan hyvittää toiminnassaan luonnonarvoille aiheutuvia haittoja, **jos** sen toiminnalla on merkittäviä biodiversiteettivaikutuksia

Susi pois luonnonsuojelulaista

- Luontodirektiivin liitteiden IV ja V muutos suden (*Canis lupus*) suojeluaseman osalta (EU) 2025/1237, voimaan 14.7.2025, pantava täytäntöön viimeistään 15.1.2027.
- Susi poistetaan LSL 8 luvun soveltamisalasta
- Ei enää soveltu lain 78 § mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittämis- ja heikentämiskielto
- 78 §:ssä viitataan suoraan luontodirektiivin liitteen IV a eläinlajeihin, joten muutos vain selventävä.
- Lisäksi selventävänä muutoksena valtioneuvoston luonnonsuojelusta antaman asetuksen liitteen 7 listalta poistetaan ”susi, *Canis lupus*”, muutos valmisteltu.

Muut päivitykset

- Teknisluonteinen muutos, jolla Euroopan unionin valtiontukea koskevan lainsäädännön soveltamista koskevaa säännöstä (LSL 22 §) yksinkertaistetaan. Poistetaan viittaukset osin jo vanhentuneisiin EU:n valtiontukea koskeviin säädöksiin, jolloin määräaikaista EU-säädöksistä johtuvalta lainsäädännön jatkuvalta päivitystarpeelta vältyttäisiin tulevaisuudessa. Valtioneuvoston asetuksenantovaltuutta täydennetään vastaamaan EU-lainsäädännön tarpeita.
- Epäjohtonmukainen viittaussäännös valtion muun luonnonsuojelualueen rauhoitussäännöksissä (52 § 3 mom.) aiheuttaa sisäisen ristiriidan: kaikille suojelualueille tarkoitettu haitallisten vieraslajien minkin ja supikoiran pyydystäminen ja tappaminen metsästyslain 7 luvun mukaisesti ei sanamuodon mukaan ole mahdollista, eikä hirveä ja valkohäntäpeuraa saa ajaa. Poistetaan virheellinen viittaus, jotta muulla valtion luonnonsuojelualueella on samat poikkeukset voimassa kuin kansallispuistoissa.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment